



Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A Nagyhid-uccától – a műcsarnoki palotáig*

Forrás:

Magyarország

Bn

1922. 10. 28.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

f

Hely

Idő

"1922"

Személy

A Nagyhid uccától – a műcsarnoki palotáig

Hatvanéves a Képzőművészeti Társulat. – Ünnepi díszközgyűlés a Műcsarnok nagytermében!

(A Magyarország tudóstírójától.) Egyik nagymultú kultúrintézményünk, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nevezetes jubileumot ült október 28-án, szombaton. Működése megkezdésének hatvanadik évfordulóját ünnepli szombaton délután 5 órakor a városligeti Műcsarnokban tartandó közgyűléssel. E nevezetes jubileum alkalmából

Paúr Géza,

a társulat főtitkára a következőket mondotta el munkatársunknak a Képzőművészeti Társulat megalakulásáról, működésének megkezdéséről, múltjáról és a szombati ünnepélyes közgyűlésről:

— A társulat már 1861 március 28-án megalakult. Megalakították öten: *Ujházy Ferenc, Orlay Petrich Soma, Sterio József, Barabás Miklós és Henszlmann Imre.* Ezek öten vettek részt az előtervezleten, ők szerkesztették meg a társulat alapszabályait, amelyekben kitűzték a megalakulás célját is: *a magyar képzőművészet művelését.* Az alapszabályokat bemutatták Pest város tanácsának, amely felterjesztette a helytartótanácsához. A helytartótanács látta, hogy az alapszabályok kizárják a már Magyarországon igen tömegesen megtelepedett osztrák művészeket s attól is félve, hogy ily új nagy magyar társaság sok kiváló politikai erőt gyűjthet össze s nyilván politikáit is fog, visszaküldte az alapszabályokat átoldozás végett.

— Az átoldozott szabályokat 1862-ben újból felterjesztették Pest város tanácsához, amely ismét jóváhagyta, ám a bécsi kamarilla ismét visszavetette. A kétségbeesett szervezők ekkor elmentek *Jókai Mór*-hoz, aki éppen akkor vette át a *Magyar Saját* szerkesztését, akkor lett képviselő is, s aki azt ajánlotta az alapítóknak, hogy keressenek céljaik megvalósítása érdekében egy hatalmas protektort. *Jókai József főherceget* ajánlotta, aki nagy melegséggel közlekedett a magyar néphez, nagyon népszerű volt, s akihez *Nádasdy Lipót* gróf ment el *Orlayval* és *Barabás Miklóssal.* Kérték *József főherceget*, aki akkor már tábornok is volt, hogy segítsen a magyar művészet ügyén. A főherceg rendkívül szívesen fogadta a kis bizottságot és személyesen írt levelet a királyhoz

Bécsbe, feltárva levelében az alakulandó társulat őszinte művészi céljait. A levélnek meg volt a kellő hatása, mert az alapszabályokat a helytartótanács jóváhagyva elküldte és így alakult meg a Képzőművészeti Társulat 1863 februárjában.

— Megalakulása után igen szerény eszközökkel rendezték első kiállításukat. *A Nagyhid (ma Dedé Ferenc) ucca 5 alatt 3 szobát béreltek ki. Látogató alig akadt, mert még élt a Pesti Műegylet is, amely konkurens kiállítást rendezett Plachl zongoratermében, a budai Fő uccán, ahol kiállították a londoni kiállításra küldendő magyar műveket.* Ennek a kiállításnak nagyobb volt a vonzereje. Eppen ezért az első választmány elhatározta, hogy *Andrássy Gyula* grófot kéri fel az elnöki tisztségre, aminek következtében az alakuláskor megválasztott *Keglevich Béla* gróf lemondott, átadva helyét *Andrássynak*, aki miniszterelnöki kinevezetéseig élén is maradt a társulatnak.

Andrássy után több kiváló ember töltötte be az elnöki tiszteket: *Pulszky Ferenc* 1879-ig, *Ipolyi Arnold* püspök 1885-ig, *Károlyi Tibor* gróf 1891-ig, *Andrássy Tivadar* gróf, ennek halálával pedig ifj. *Andrássy Gyula* gróf tölti be ezt a tiszteket s a társulatnak ma is ő az elnöke.

— A társulat igazi élete akkor kezdődött el, amikor nemzeti közadakozásból fölépítették a társulatnak *Andrássy úti palotáját*, amely ma is egyik legszebb épülete Budapestnek s ma a Tanszermúzeum van benne. *I. Ferenc József* 1877 november 8-án nyitotta meg nagy ünnepségek közt. A magyar képzőművészet fejlődése jó ideig szinte kizárólagos érdeme a társulatnak, mert kivülé más műpártoló egyesület hazánkban 1894-ig nem is volt.

— Miután pedig a művészet terén való működését kiterjesztette az egész országra vándorkiállítások rendezésével, tagjainak száma rendkívül megsaporodott. A tagsági díj eleinte évi öt forint volt s ellenértéke gyanánt a társulat műlapokat adott kiváló klasszikus és magyar művekről felváltva. Nagy érdeme a társulatnak, hogy éveken át sürgette egy festészeti aka-

démia felállítását és ugyancsak nagyban hozzájárult a munkája ahhoz, hogy 1865 június 15-én a híres *Esterházy-képtár* a tulajdonos rendelkezésére átszállították Bécsből Budapestre. A régi művészeti életnek rendkívül érdekes alakjai voltak maguk az alapítók, akikhez később *Than Mór, Molnár József és Ligeti Antal, Jankó János, Kovács Mihály, Lotz Károly, Szemlér Mihály, Weber Antal, Klímkovics Ferenc, Izsó Miklós és Ybl Miklós* csatlakoztak, akik a Képzőművészeti Társulatnak alapítási évétől kezdve halálukig tagjai voltak. A *nagyhiduccai első otthonból* a társulat az Akadémia épületének elkészítése után az Akadémia második emeletén kapott helyet és ott maradt 1877-ig.

A szombati díszgyűlés

— Érdekes véletlene a mai időknek, hogy ma a védnöki tiszteket a társulat első protektorának, az öreg *József főhercegnek* fia tölti be, aki éppen a társulat múltjáról fog ünnepélyes megnyitó beszédében megemlékezni. Szombati díszgyűlésére a társulat meghívta *Horthy kormányzót*, az Akadémiát, a *Kisfaludy- és Petőfi* társaságokat, az összes felekezetek fejeit, a *Budapesten székelő egyetemeket, a nemzeti hadsereget, a nemzetgyűlést, a kormányt, a sajtót*, hogy küldjék el képviselőiket az ünnepségre, amely szombaton délután öt órakor zajlik le a Műcsarnok nagytermében. A közgyűlés impozánsnak ígérkezik, mert az egyes testületek küldöttjei pár szóval üdvözlőni akarják a magyar képzőművészet nevelő apját, a hatvanéves Képzőművészeti Társulatot, amely alapításának jubileumát az elmúlt tavaszon már megünnepelte. A közgyűlés tárgyai között szerepel még egyrészt a *lelépő választmányi tagok pótlása és az alelnök megválasztása.*

— A következő napon, vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg a társulat őszi kiállítása.